

СТАНОВИЩЕ

от доц. Надежда Амуджиева, д.ф.,

Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ – Варна,
ДЧЕОКС, Катедра „Западни и класически езици“

относно дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в Област на висшето образование 2. *Хуманитарни науки*, Професионално направление 2.1. *Филология, Литература на народите от Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия (Римска литература)*

Автор на дисертационния труд: Мина Петрова Петрова, докторант (Задочна форма) в Катедра „Класическа филология“, ФКНФ, СУ „Св. Климент Охридски“ с научен ръководител проф. дфн. Анастас Герджиков

Тема на дисертационния труд: „Медицински мотиви в римската елегия от Августовата епоха“

I. Данни за кандидата и процедурата

Мина Петрова е завършила НГДЕК „Св. Константин-Кирил Философ“ Има бакалавърска степен по *Класическа филология* и магистърска степен по *Антична литература и култура* в Софийски университет “Св. Климент Охридски”. В момента е старши преподавател по *Латински език с медицинска терминология* в Медицински университет – София, Департамент по езиково обучение и спорт. Докторант е в Катедрата по класическа филология на Софийския университет с научен консултант проф. д.ф.н Анастас Герджиков. Представени са всички необходими документи и материали във връзка с процедурата. Спазени са всички административно-процедурните изисквания на Закона за развитието на академичния състав, Правилника за неговото прилагане и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Охридски“.

II. Публикации по темата на дисертационния труд

Мина Петрова е автор на няколко доклада, свързани с темата на дисертацията, изнесени на национални и международни форуми и издадени в сборници от научни конференции. Три от тях са представени във връзка с процедурата.

III. Дисертационен труд и автореферат

Дисертационният труд на Мина Петрова е в обем от 288 страници и има следната структура: *Увод* (стр. 7-39), основен текст, състоящ се от четири глави (стр. 40-249),

Заключение с приносни моменти (стр. 250-262) и *Библиография* (стр. 263-288), със следните подразделения: 1) издания на извори (104 заглавия); 2) цитирана вторична литература главно на английски и български и по-ограничен брой съчинения на немски, италиански, френски и испански език (общо 287 заглавия) и 3) онлайн платформи с дигитализирани ресурси (30 заглавия). Библиографската справка показва обстойно познаване на литературата по изследваната тема, включително и на най-новите трудове от 2024 и 2025 г.

В **Увода** на първо място се разглежда актуалността на темата във връзка с очерталата се ниша за „осъществяване на нов подход в изследванията на пресечните точки между медицински език, концепции и теории с римската литература“, белязан от академичния кръг *Body and Medicine in Latin Poetry* (2020 г.). Изясняват се поствените цели – 1) осъществяване на задълбочен анализ върху диахронното развитие и трансформациите на подбраните поетически мотиви и 2) свързването на тези мотиви с полето на медицината. В основата на изследователската концепция стои идеята за „любовта като болест“, което „провокира присъствието на абстракцията медицина в елегията“ (стр. 28). Много подробно се представят двата корпуса от оригинални текстове (стр. 35-39): **първият** – корпус от елегически произведения, наречен *централен*, с изчерпателна обосновка за избора или изключването на определени произведения и **вторият** – корпус от широк кръг медицински съчинения с поясняване на критериите за техния подбор. Избраната методология отговаря на поставените научни задачи, кореспондиращи с целите (стр. 12) и подпомага изчерпателния анализ и дефинирането на обективни изводи в хода на изследването. Използването на анахронистичен подход при работата с медицинските извори е убедително аргументирано и от една страна показва задълбочено познаване на материята от докторанта, а от друга прибавя допълнителна илюстративна стойност към дисертационния труд.

В **Увода** е проследено много детайлно актуалното състояние на изследваната проблематика и са анализирани източниците. Още в уводната част е направено *изложение на главите*, което е в интерес на бързото въвеждане в темата и създаването на адекватно очакване за съдържанието на работата.

Глава II разглежда елегическия мотив за чезнешото тяло, представен чрез названия и тропи на слабостта. Връзката любов-отслабване се съпоставя с моделите на мотива в еленистическата поезия и се преразглежда като отражение на древните физиологични и медицински теории. Интересна част в тази глава представляват елегическите аспекти на телесно изтощение и символичното локализиране на еротичните страдания в костните структури.

Глава III създава паралели между проекциите на храненето и съня в елегическата поезия и античната медицинска диететика. Първата част на главата анализира медицинските употреби на виното и храната в елегията, а втората – антитезата сън-безсъние в унисон с древното медицинско схващане за съня като следствие от храненето.

По този начин чрез самата конструкция на главата допълнително се подчертава търсенето на паралели между мотивите за „виталните процеси“ (стр. 39) и тезите на античната медицина.

Глава IV изследва любовта като соматично болестно преживяване на базата на елегическите мотиви, отразяващи връзката на любовното чувство с апетита. Еротичната динамика се разкрива чрез изображения на храносмилателни реакции, представени от мотивите за еротичното безапетитие, за неговата постепенна трансформация в усещане за пресищане и погнуса, за елегическите *remedia amoris* и установяването на паралели с патологични състояния и терапии от съчиненията на античните медицински автори.

Глава V е насочена към обогатяване на „патологията и физиологията на страстта“ с женската елегическа перспектива чрез внасяне на гинекологичната тематика – мотивите за бременността, аборта, раждането и майчинството, които според Мина Петрова са принципно чужди на „установения еротичен ред на елегията“ (стр. 203). Елегическите женски персонажи, назовавани *puellae*, представляват жанрово „запазен архетип на девица или прелъстителка“ (стр. 203), изтъкани от сексуално желание, лишено от всякакви конотации с фертилитет и репродукция. Интересно е предположението, че внасянето на гинекологични мотиви у Овидий представлява опит за преход от елегическо към трагическо звучене в творчеството на поета.

Заключението на изследването е обобщение на пространния анализ на изворовия материал и формулираните изводи.

Добро впечатление прави стремежът на авторката да предложи собствена трактовка на определени мотиви, различна от констатацията на предишни изследователи. Такова е напр. предложеното тълкуване на Овидиевите визуализации на *medulla* като основен център за перцепция на женската наслада (стр. 253), а именно, че „поетът всъщност акцентира върху идеята, че женската наслада притежава по-дълбочинна сетивност и интензитет“ (стр. 253).

Авторефератът отговаря на формалните изисквания и изчерпателно и точно представя структурата и съдържанието на дисертационния труд, направените изводи и научните му приноси.

IV. Основни научни приноси на дисертационния труд

- съпоставят се антични художествени текстове, подложени на филологически анализ, с топоси и концепции, извлечени от античната философска, научна и медицинска литература;
- направено е медицинско тълкуване на корпус от елегически понятия, откъси и цели поеми, в които са идентифицирани медицински алюзии;

- предлага се класифицирано изложение на елегически конструкции, които към

този момент не са проучвани системно в ролята си на мотиви;

- обогатява се четенето и тълкуването на медицинската образност в елегическата поезия и се поставят все по-задълбочен фокус върху телесността, емоциите и патологията;

- за първи път на български език са преведени множество медицински извори,

с което се формира малък корпус от антични научни текстове, свързани главно с проблематиката на сексуалността, диететиката и сексуалните разстройства.

V. Забележки и препоръки

Като незначителен недостатък може да се отбележи, че на места в изложението авторката се отклонява от употребата на *pluralis auctoris*, към който принципно се придържа, напр.: „В този смисъл смятам, че елегическите изображения на любовта се ангажират и с чисто плътската страна...“ (стр.19).

Въпреки наличието на обширно заключение, което е обобщение на дисертацията, в края на всяка глава би трябвало да има кратки и ясно формулирани изводи за резултатите от изследването на конкретните мотиви, които да подпомогнат проследяването на цялостната концепция.

Някои възгледи на античната медицина, споменати в дисертацията, и отражението им в римския поетически контекст, като напр. миелогенетичната теория, могат да послужат в преподавателската работа на докторантката. В този смисъл бихме я посъветвали да изготви корпус от ексцерпирани от работата топови с интерпретации на древни медицински схващания, които да послужат за увеличаване на историко-културните познания на студентите от медицинските специалности.

VI. Заключение

Трудът се отличава с безупречна структура и задълбочено познаване на литературата върху изследваната проблематика. Много добро впечатление прави систематичността в определянето и аргументирането на корпусите от елегически творби и от научна и медицинска литература. Изложението в отделните глави е планирано и следва строго логиката на набелязаната линия, а твърденията са добре обосновани. Трябва да се отбележи и отличното боравене на докторантката с терминологията както от филологическия ареал, така и от областта на медицината. Изследването е снабдено с впечатляващ критичен апарат.

Професионално обусловеният интерес на Мина Петрова към историята и философията на медицината, както и към медицинската проблематика изобщо, се открива на всички нива в изследването: в многообразието от интертекстуални връзки с

широк кръг произведения на античната научна мисъл, в умело направените паралели между елегическите репрезентации на любовните преживявания и медицинските трактовки на нозологични единици, патологични състояния, симптоматика и терапевтични модели. Висока принадлежна стойност има и подробният коментар на специфичната лексика, използвана в различните текстове.

Дисертацията е направена прецизно и детайлно. Техническите несъвършенства – печатни грешки, пропуски и др. – са рядкост.

Настоящият опус съответства на академичните изисквания за изготвянето на дисертационен труд. Той представя авторката като ерудиран и задълбочен учен, притежаващ необходимите академични компетенции и умения. Достоинствата на работата и свързаните с темата публикации ни дават основание без колебания да препоръчаме на членовете на Уважаемото научно жури да присъдят на старши преподавател Мина Петрова образователната и научна степен „доктор“.

Варна, 06.06.2025 г.

доц. Надежда Амуджиева, д.ф.